

Џефри Јуџенидиз

КО ЈЕ НЕГАТИВАЦ

Кућа је у нашем власништву – шта знам – дванаес' година, рекô би. Купљена од једног старијег пара, презивали су се Де Ружмон, чији се воњ још осећа унутра, нарочито у спаваћој и у радној соби, где је маторац куњô лети, а мало и у кухињи, још.

Сећам се како сам као дете размишљао кад уђем у туђу кућу: Је л' могуће да не могу да осете како смрде? Неке куће су биле горе од других. Пруитови су имали неки масан смрад достављача хране, подношљив. Код Вилота, који су водили школу мачевања у својој играоници, заударало је на смрдљевак. Друговима никад ниси могô да кажеш да им кућа смрди јер су и они били део ње. Је л' било до хигијене? Или је било, знате оно, до жлезда, и како свака породица мирише у зависности од телесних функција дубоко у телима? Некако би ти се од свега тога преврнô стомак, што си више размишљô.

Сад ја живим у једној старој кући која вероватно чудно мирише некоме споља.

Или сам некад живео. Тренутно сам у свом дворишту, кријем се између штуко зида и мадагаскарских палми.

Светло гори у Мегиној соби. Она је мој шећер. Има трин'ест година. Из овог положаја не видим Лукасову собу, али Лукас по правилу више воли да ради домаћи доле, у дневној соби. Кад би се прикрô кући, највероватније бих затекô Лукаса у школском џемперу на в-изрез с краватом, опремљеном за успех: научни калкулатор (ту), ајпед заштићен маском са мотивом Сент Бонифаса (ту), апликација *Квизлеџ* за учење латинског (ту), чинија житарица у облику златних рибица (ту). Али не могу да дођем ближе зато што бих прекршио забрану приласка.

Не би требало да приђем ближе од педесет стопа својој дивној жени, Јохани. Добио сам хитну П. З. П. (читај привремену), издату ноћу, у присуству судије. Мој адвокат Мајк Пикскил управо покушава да је опозове. У међувремену, знате шта? Моја маленкост, Чарли Ди, и даље има планове пејзажног архитектуре од онда кад смо Јохана и ја размишљали да заменимо ове палме нечим мање џунгластим и осетљивим на штеточине. Па случајно знам да од куће до штуко зида има шездесет три стопе. Тачно сад, рекô бих да сам на шездесет или шездесет и једној, овде међу биљкама. А свеједно ме нико не види, зато што је фебруар и већ је мрак у овим крајевима.

Четвртак је, па где је онда Брајс? Знам. Час трубе код господина Талаватамија. Јохана ће ускоро ићи да га покупи. Не смем још дуго да останем овде.

Ако бих изашô из скровишта и протегô ноге око куће, видео бих гостинску собу, где сам бежô кад се Јохана и ја добро поцапамо и где сам, прошлог пролећа, пошто је Јохана добила унапређење у Хандеју, почео да крешем нашу дадиљу Шајен.

А ако бих продужио иза куће, набасô бих тачно на стаклена врата која сам разбио кад сам кроз њих пробацио оног патуљка с травњака.

Него шта. Кол'ко волиш материјала за Јохану кад играмо *ко је неїаїшвац* на саветавању за брачне парове.

Напољу није хладно, али за Хјустон јесте. Кад се сагнем да дохватим телефон из чизме, кук ме жигне. Помало ме хвата артритис.

Вадим телефон да играм *слаїање речи с їријаїшељима*. Почео сам да га играм на радио-станици, да убијем време, али онда сам видео да и Мег игра, па сам јој послао позив да одиграмо партију.

У дуелу *їосїођебибер* и *радиокаубоја*, видим да је *їосїођебибер* управо одиграла „гованце“. (Хоће да ми извади живце.) Мег је ставила „г“ на поље двострука реч, а „е“ на двоструко слово, и укупно добија двадесет осам поена. Није лоше. Сад ја играм неку лаку реч, „град“, и добијам бедних девет поена. Водим педесет један разлике. Нећу да је обесхрабрим, па да одустане.

Видим јој сенку како се креће на спрату. Али не игра нову реч. Вероватно скајпује или блогује док лакира нокте.

Јохана и ја смо – каже се „Јо-хана“, узгред, веома јој је стало до тога – у браку двадесет једну годину. Кад смо се упознали, ја сам живео горе у Даласу с тадашњом девојком, Џени Брагз. Тад сам био консултант само у три станице, на различитим странама државе, па сам највећи део недеље проводио у путу. Онда сам се једног дана нашао у Сан Антонију, на радију WWWR, и ту је била и она. Јохана. Слагала је дискове. Била је висока и опасно добра риба.

„Какво је време горе?“, реко сам.

„Молим?“

„Ништа. Ја сам Чарли Ди. Је л' то чујем неки акцент?“

„Да. Ја сам из Немачке.“

„Нисам знао да воле кантри у Немачкој.“

„И не воле.“

„Можда би тамо требало да се запослим као консултант. Да ширим госпел. Ко ти је омиљени кантри музичар?“

„Више волим оперу“, рекла је Јохана.

„Капирам. Овде само радиш.“

После тога, кад год сам био доле код Светог Антона, гледо сам да навратим за Јоханин сто. Лакше ми је било кад седи.

„Играш некад кошарку, Јохана?“

„Не.“

„Имају ли уопште женску кошарку у Немачкој?“

„Ја баш и нисам висока у Немачкој“, рекла је Јохана.

Тако је то отприлике ишло. Онда једног дана приђем њеном столу, а она ме погледа оним својим великим, плавим очима и каже: „Чарли, знаш ли добро да глумиш?“

„Да глумим или лажем?“

„Лажеш.“

„Прилично добро“, реко сам. „Али можда лажем.“

„Треба ми зелена карта“, рекла је Јохана.

Завртите филм: испуштам воду из воденог кревета у каду да бих могао да се иселим док Џени Брагз плаче ко киша. Јохана и ја се гурамо у кабинџу за сликање да бисмо

направили симпатичне слике „с почетка везе“ за наш „албум“. Носимо албум на саслушање у имиграционом, шест месеци касније.

„Дакле, госпођице Лубок – јесам ли добро изговорио?“

„Либек“, Јохана је рекла службенику. „Има умлаут на ‘у’.“

„Неће бити да га има у Тексасу“, казао је службеник. „Дакле, госпођице Лубок, сигуран сам да разумете да власти Сједињених Држава морају да се увере да су особе које примамо у држављанство путем склапања брака с америчким држављанима стварно и заиста венчане с тим држављанима. Те ћу морати да вам поставим нека интимна питања која ће звучати мало нападно. Слажете ли се с тим?“

Јохана је климнула главом.

„Када сте први пут ви и господин Ди...“ Застао је на тренутак и погледом ме. „Нисте ви ваљда онај Чарли Данијелс, је ли?“

„Ма јок. Зато се и представљам кô Чарли Ди. Да не буде забуне.“

„Јер и личите мало на њега.“

„И ја га баш волим“, рекô сам. „Узећу то као комплимент.“

Поново је погледао Јохану, ‘ладан кô шприцер. „Када сте први пут ви и господин Ди имали интимне сексуалне односе?“

„Нећете рећи мојој мами, је л’ тако?“, рекла је Јохана, покушавајући да се нашали.

Али он је био строго послован. „Пре него што сте се венчали или после?“

„Пре.“

„И како бисте оценили сексуалне вештине господина Дија?“

„Па шта мислите? Диван је. Удала сам се за њега, зар не?“

„Има ли каквих особених обележја на његовом полном органу?“

„Пише: ‘У Бога верујемо’. Као код свих Американаца.“

Службеник се окренуо према мени и осмехнуо. „Нашли сте праву прзницу“, рекô је.

„Кô да не знам“, рекô сам.

У то време, ипак, нисмо још спавали. До тога је дошло касније. Да би се правила да ми је вереница, а потом и жена, Јохана је морала да проводи време са мном, да ме упозна. Из Баварске је Јохана. Имала је неку своју теорију да је Баварска у Немачкој оно што је Тексас овде. Баварци су ти конзервативнији од обичних европских левицара. Католици су, ако не и богобојажљиви. Плус, воле да носе кожне јакне и сличне ствари. Јохана је желела да сазна све о Тексасу, а ја сам био прави човек за подуку. Одвео сам је на радио SXSW, који тад није био пун дудука кô сад. Уф, мили боже, ал’ је Јохана добро изгледала у фармеркама и каубојкама.

Нисам ни трепнô, а већ летимо за Мичиген, код мојих. (Ја сам родом из Траверс Ситија. Почео сам да причам овако зато што живим доле у Тексасу већ дуго. Мој брат Тед ме прозива због тога. Ја му кажем: овако мораш да причаш причу у мом послу.)

Можда је Мичиген одрадио своје. Била је зима. Водио сам Јохану у вожњу моторним санкама и пецање на леду. Моја мама се никад не би сложила с целом том причом око зелене карте, па сам јој рекао да смо пријатељи. Кад смо стигли тамо, ипак, случајно сам чуо како Јохана говори мојој сестри да сам јој „момак“. Кад је у холу Ратних војних ветерана било вече гргеча, попили смо које пиво, а Јохана је почела да ме држи за руку испод стола. Нисам се жалио. Хоћу да кажем, замисли само, она са својих

сто осамдесет и кусур, здрава кò дрен и доброг апетита, држи мене за руку, да нико не види. Кажем ти, био сам срећан кò мали мајмун.

Мајка нам је дала одвојене собе. Али једне ноћи Јохана је дошла у моју, дошуњала се кò Индијанац, и увукла се у кревет.

„Је л' и ово део улоге?“, рекох.

„Не, Чарли. Ово је стварно.“

Обгрлила ме је и клатили смо се, само малкице, онако кò Мег кад смо јој дали оно маче, мислим, пре него што је угинуло, кад је било онако топло и мазно, а не после кад је добило слинавку и рикнуло.

„Такав је и осећај“, реко сам. „Најстварнији који сам икад осетио.“

„Је ли ти и ово стваран осећај, Чарли?“

„Него шта, госпојо.“

„А ово?“

„Чек да видим. Да осмотрим. О, да! То је *сйварно* стварно.“

Љубав на петнаести поглед, могли би се тако рећи.

Гледам своју кућу и нешто думам – не бих баш тачно да кажем о чему. Ево овако, ја сам успешан човек у најбољим годинама. Почео сам као водитељ на колеџу и, добро, глас ми је био у реду за емисију од три до шест ујутро на Универзитету Маркет, али у стварном свету, постојала је нека граница, признајем. Никад нисам успео да сконтам неки посао за микрофоном. Уместо тога, бавио сам се телефонском продајом. Онда је опет прорадила радијска буба, па сам почео да радим консултовање. То је било осамдесетих, кад су се појавиле прве комбинације рока и кантрија. Много станица је споро реаговало. Говорио сам им кога и шта да пуштају. Прво сам био под уговором с три станице, а сад ми шездесет седам њих долази и пита: „Чарли Ди, како да повећамо удео на тржишту? Просветли нас својим паметним комбиновањем, Мудрацу над Мудрацима.“ (То је с мог сајта. Некако је, као, заживело.)

Али то о чему сад размишљам не даје ми неки осећај да сам мудрац. У ствари, ни најмање. Размишљам, како ми се ово догодило? Да завршим у овом жбуњу?

Ко је негативац – термин који смо научили на саветовању за парове. Ја и Јохана смо ишли код те терапеуткиње годину дана, име јој је др Ван дер Јагт. Холанђанка. Има кућу поред универзитета, и одвојене стазе до улазних и излазних врата. На тај начин, ко излази не среће оне што долазе.

Рецимо да се враћаш с терапије и сретнеш првог комшију док долази. „Где си, Чарли Ди“, каже он. „Шта има?“ А ти кажеш: „Ево, госпођа је баш причала како користим увредљиве изразе, али иначе сам добар.“

Ма јок. То ти не треба.

Право да ти кажем, нисам баш био луд од среће што нам је терапеут жена, још из Европе. Мислио сам да ће због тога стати на Јоханину страну.

Одмах на првој сесији, Јохана и ја смо изабрали супротне крајеве на каучу и оставили јастуке између себе.

Суочили смо се с др Ван дер Јагт, чији шал је био велик кò коњско ћебе.

Питала нас је зашто смо дошли.

Прича, лепо понашање, тиме се жене баве. Чекао сам да Јохана почне.

Али и њој је маца појела језик кô и мени.

Др Ван дер Јагт је опет покушала. „Јохана, реци ми како се осећаш у браку. У три речи.“

„Разочарано. Љутито. Усамљено.“

„Зашто?“

„Кад смо се упознали, Чарли ме је изводио, ишли смо да плешемо. Чим смо добили децу, то је стало. Сад обоје радимо пуно радно време. Не виђамо се по цео дан. А чим дође кући, Чарли иде до свог огњишта у дворишту...“

„Увек можеш да ми се придружиш“, рекô сам.

„... и пије. Целу ноћ. Сваку ноћ. Више је у браку с тим огњиштем него са мном.“

Моје је било да слушам, да се повежем с Јоханом, и дао сам све од себе. Али брзо сам престô да обраћам пажњу на речи и само сам слушаô њен глас, тај страни призивуку у њему. Да смо Јохана и ја, оно као, неке птице, не бих препознô њену песму. Та песма би била песма неке врсте с другог континента, неке врсте која се гнезди по звоници-ма катедрала или по ветрењачама, што би за моју врсту птица било нешто као: Дакле, бла бла, бла.

На пример, то огњиште. Зар нисам покушô да окупим све око њега сваке ноћи? Јесам ли икад рекô да хоћу да седим тамо сам? Ма јок. Волео бих да седимо заједно, као породица, под звездама, док гране мескита горе и пуцкетају. Али Јохана, Брајс, Мег, чак ни Лукас – никад неће то да раде. Презаузети су својим компјутерима и ин-стаграмима.

„Како се осећаш поводом овог што Јохана говори?“, питала ме је др Ван дер Јагт.

„Па“, рекô сам. „Кад смо купили кућу, Јохана се обрадовала огњишту.“

„Огњиште ми се никад није допадало. Ти увек мислиш ако се теби нешто допада, да се и мени допада.“

„Кад нам је она жена из агенције за некретнине показивала кућу, ко је онда рекô: ‘Еј, Чарли, види ово! Теби ће ово бити супер!’“

„Ја, а ти си желео онај шпорет. Морао си да га набавиш. А јеси ли икад ишта скувао на њему?“

„Испекô сам онда оне одреске на огњишту.“

Отприлике тад, др Ван дер Јагт је подигла танану ручицу.

„Морамо да покушамо да превазиђемо ове расправе. Морамо да дођемо до суштине вашег незадовољства. Ово је само површина проблема.“

Дошли смо опет следеће недеље и недељу после те. Др Ван дер Јагт нам је дала да испунимо упитник за оцену степена брачног задовољства. Дала нам је књиге да читамо: *Држи ме чврсто*, о погрешној комуникацији међу паровима, и *Вулкан њог креветом*, о превазилажењу периода без секса, која је била и прилично ласцивна. Скинô сам корице с обе књиге и ставио друге. Тако су људи у станици мислили да читам Тома Кленсија.

Миц по миц, похватô сам терминологију.

Ко је негативац означава како, кад се расправљаш с мужем или женом, обоје покушавате да победите у расправи. Ко није затворио врата од гараже? Ко је оставио длаке кô Јетијево руно у кади? Као пар, морате да схватите да негативац не постоји.

Не можеш победити у расправи ако си у браку. Јер ако победиш, твој партнер губи, а мрзи да губи, а онда и ти губиш, мање-више.

Пошто сам био лош муж, почео сам да се осамљујем, да се преиспитујем. Рецимо, отишо бих у теретану и правац сауна. Накапам мало еукалиптусу у канту воде, плу-снем воду по вештачкој стени, пустим да се направи пара, онда окренем минијатурни пешчани сат и, кол'ко год му треба да истекне, преиспитујем се. Супер ми је било да маштам како та врућина спаљује све што ми је вишак – имо сам мало да изгубим, ко и свако – све док не остане само чист талог од Чарлија Дија. Већина типова је викала како се кувају после десет минута и онда би испиздели и побегли напоље. Али ја не. Само бих окрено пешчани сат и спустио се још ниже у чучањ. Е, онда ми је врућина спаљивала праву нечистоћу. Оно што ником нисам ни реко. Ко кад се Брајс родио и имао грчеве шест месеци, кад сам, да га не бих бацио кроз прозор, пио два бурбона пре вечере и, кад нико не гледа, користио Чупка ко врећу за бокс. Онда је био још куче, осам или девет месеци. Увек би *нешито* урадио. Одрасло човек, туче рођеног пса док не зацвили, па се Јохана продере: „Еј! Шта радиш ти?“, а ја викнем: „Ма прави се! Знаш какав глумац!“ Или кад је, у скорије време, Јохана летела за Чикаго или Финикс, а ја размишљам: Шта ако јој се сруши авион? Да ли су и други имали те осећаје или само ја? Јесам ли био зао? Да ли је Дамијен знао да је зао у *Прегсказању* или у *Прегсказању 2*? Да ли је мислио да је „*Ave satani*“ само заразна песма из филма? „Опа, пустили су моју песму!“

Моје преиспитивање се изгледа исплатило јер сам почео да примећујем обрасце понашања. На пример, оно као, Јохана уме да ми уђе у радну собу и да ми пружи чеп од пасте за зубе који сам заборавио да вратим на тубу, а онда ја, касније, због тог кажем „*Achtung!*“ кад ме Јохана пита да ли сам изнео ђубре за рециклажу, од чега Јохана полуди ко заобадано говече, и док си реко кекс, почели смо Трећи светски рат.

На терапији, кад ме је др Ван дер Јагт прозивала да говорим, реко бих: „Позитивна ствар ове недеље је што постајем свеснији наших свадљивих дијалога. Јасно ми је да нам је то прави проблем. Не ми једно другом. Већ свадљиви дијалози. Добро је знати да се Јохана и ја можемо заједно супротставити тим обрасцима, сад кад смо упућенији.“

Али лако је било то рећи.

Један викенд, вечерали смо с двоје пријатеља. Цуром, Тери, која ради с Јоханом у Хандеју. Њеним мужем, Бартон се зове, који је с Истока.

Иако се не би рекло кад ме видиш, ја сам од рођења повучена особа. Да би се опустио у друштву, волим да трзнем коју маргариту. Добро сам се осећо кад се та цура, Тери, налактила на сто и нагнула ка мојој жени, спремна да почне женску причу.

„И како сте се вас двоје упознали?“, рекла је Тери.

Ја сам се био уплео с Бартоном у причу о његовој алергији на пшеницу.

„Требало је само да се венчамо због зелене карте“, рекла је Јохана.

„На почетку“, упо сам јој у реч.

Јохана је и даље гледала у Тери. „Радила сам на једној радио-станици. Виза ми је истицала. Чарлија сам познавала површно. Деловао ми је као фин момак. Па смо се, ја, венчали, добила сам зелену карту и, знаш, ја, ја.“

„Сад је јасно“, реко је Бартон док је гледо мене па њу и климао главом, као да је решио неку загонетку.

„Како то мислиш?“ пито сам.

„Чарли, не буди непристојан“, рекла је Јохана.

„Нисам непристојан“, реко сам. „Је л’ и ти мислиш да сам непристојан, Бартоне?“

„Мислио сам само на то што сте из различитих држава. Да сигурно постоји нека прича из тога.“

Следеће недеље на брачном саветовању ја сам први пут почео разговор.

„Ево у чему је мој проблем“, реко сам. „Еј, имам проблем. Кад год неко пита како смо се упознали, Јохана увек каже да се удала за мене због зелене карте. Ко да је наш брак нека позоришна представа.“

„Не кажем то“, рекла је Јохана.

„Ма јок, ја кажем.“

„Али, то јесте тачно, зар не?“

„Колико разумем Чарлија“, рекла је др Ван дер Јагт, „кад ти то урадиш, иако можда мислиш да само говориш чињенице, Чарли има осећај да потцењујеш вашу везу.“

„А шта да кажем?“ рекла је Јохана. „Да измислим причу како смо се упознали?“

Према оној књизи *Држи ме чврсто*, кад Јохана исприча Тери о зеленој карти, испада да је мој однос повезаности угрожен. Имо сам осећај да ме Јохана напушта, па сам зато желео да је задржим, тако што сам покушо да је приволим на секс кад смо дошли кући. Због тога што нисам баш био фин према њој кад смо изашли претходне вечери (због тога што ме је изнервирала цела прича око зелене карте), Јохана није баш била расположена. А и ја сам се био добро ушико. Другим речима, један надрндан, пијан, потајно жељан пажње и преплашен животни сапутник кренуо је у акцију на меморијској пени. Сама меморијска пена је и предмет препирки зато што Јохана воли тај душек док сам ја убеђен да због њега имам болове у доњем делу леђа.

То је био наш образац: Јохана бежи, а ја јурим за њом ко кер.

Вредно сам радио на свему овом, чито и размишљао. Након неких три месеца саветовања, ситуација је постала мало ружичастија у *La Casa D*. Прво, Јохана је добила оно унапређење, уместо локални постала је регионални представник. Као приоритет смо одредили да проводимо време заједно. Ја сам се сложио да мање циркам.

Отприлике у исто то време, она девојка што нам је чувала децу, Шајен, појави се једне ноћи сва усмрдела ко да је са свињама спавала. Испоставило се да ју је отац истеро из куће. Живела је прво код брата, али тамо су се превише дрогирали, па је отишла. Ко год јој је понудио да живи код њега, хтео је само једно, па је Шајен на крају почела да спава у свом шевролету. У том тренутку Јохана, која је мека срца и траћи свој глас на Партију зелених, нуди Шајен собу. Пошто је Јохана почела више да путује, свакако нам је била потребна додатна помоћ око клинаца.

Сваки пут кад би се Јохана вратила с пута, њих две су биле ко најбоље другарице, смејале су се и клибериле. Онда би Јохана отишла на пут, а ја видим да буљим кроз прозор док се Шајен сунча поред базена. Мого сам свако ребро да јој пребројим.

Плус, она је волела огњиште. Скоро сваку ноћ је долазила.

„Хоћеш да упознаш мог другара, господина Џорџа Дикела?“ рекао сам.

Шајен ме је погледала ко да ми чита мисли. „То је противзаконито, знаш“, рекла је. „Немам довољно година да пијем.“

„Ал' си довољно стара да гласаш, је л' тако? Довољно си стара да идеш у војску и браниш своју земљу.“

Насуо сам јој понуђени виски у чашу.

Деловало је да га је већ пила.

Због свих тих ноћи поред ватре са Шајен заборавио сам да сам ја ја, Чарли Ди, прекривен сунчевим пегама и белезима једног дугог живота, а Шајен Шајен, тек мало старија од девојке коју Џон Вејн тражи у *Трајачима*.

Почео сам да јој пишем поруке с посла. Нисам ни трепно, а већ је водим у куповину и купујем јој кошуљу са сликом лобање или пуну шаку танги у „Викторијас сикрет“ или нов андроид телефон.

„Мислим да не би требало да узимам све ово од тебе“, рекла је Шајен.

„Еј, па то је најмање што могу да ти учиним. Ти помажеш Јохани и мени. То је део посла. Да те поштено платимо.“

Био сам јој мало ћале, мало момак. Ноћу, поред ватре, причали смо о детињству, мом давном и несрећном, њеном тренутном и несрећном.

Јохана је била одсутна по пола недеље. Вратила би се сва размажена од хотела. Очекивала је послугу у соби и да се тоалет-папир слаже у V. Онда би опет отишла.

Једну ноћ сам гледо *Понедељком увече* – амерички фудбал уживо. И наиђе реклама за рум *кайеџан Морјан* – примим се на те рекламе – одмах ми се пије *кайеџан Морјан* с колом, па сам себи насуо чашу.

Шајен је наишла.

„Шта гледаш?“, питала је.

„Фудбал. Може једна? Рум са зачинима.“

„Не, хвала.“

„Знаш оне танге што сам ти купио неки дан? Како ти стоје?“

„Баш добро.“

„Ти би могла да будеш модел за 'Викторијас сикрет', Шајен, кунем се.“

„Ма дај!“ Насмејала се, допала јој се идеја.

„Буди модел за мене и покажи ми како ти стоје неке оне танге. Ја ћу да будем жири.“

Шајен се окрену према мени. Сва деца су спавала. На телевизији су се чули навијачи. Гледајући ме право у очи, Шајен је откопчала кратке панталоне и пустила их да падну на под.

Пао сам на колена, кô да се молим. Зарио сам лице у њен затегнути стомачић и покушао да је упијем у себе. Спустио сам се ниже.

Усред свега тога, Шајен је подигла ногу, као капетан Морган, и онда смо забрљали. Одвратно, знам. Срамота. Није тешко рећи ко је ту негативац.

Двапут, можда трипут. Добро, вероватно седам пута. Али онда Шајен једног јутра отвори своје крваве тинејџерске очи и рече: „Знаш, ти би ми могао бити деда.“

А онда, зове ме на посô, потпуно хистерична. Одем по њу, одемо до апотеке да узмемо тест за трудноћу. Она је толико одлепила да не може ни да сачека да дођемо кући да га искористи. Натера ме да станемо, сиће у неки јарак и чучну. Вратила се сва умазана од маскаре.

„Ја не могу да имам дете! Тек ми је деветнаест година!“

„Па, Шајен, размисли мало“, рекао сам.

„Хоћеш ти одгајати ову бебу, Чарли Ди? Хоћеш ти издржавати мене и бебу? Стар си. Сперма ти је стара. Беба ће можда бити аутистична.“

„Где си то прочитала?“

„Гледала на вестима.“

Није морала дуго да размишља. Ја сам против абортуса, али, под овим околностима, одлучио сам да је то њена ствар. Шајен ми је рекла да ће све сама средити. Сама је заказала код гинеколога. Рекла је да не морам ни да идем с њом. Требало јој је само три хиљаде долара.

Јесте, и мени је звучало много.

Недељу дана после, идем с Јоханом на брачну терапију. Прилазимо стазом канцеларији др Ван дер Јагт кад ми завибрира телефон у џепу. Отварам врата Јохани и кажем: „Изволи, душо.“

Порука је била од Шајен: „Готово је. Пријатан остатак живота.“

Није ни била трудна. Тад сам схватио. Болела ме брига свеједно. Отишла је. Био сам безбедан. Избего још један метак.

И шта сам онда урадио? Ушо сам код др Ван дер Јагт, сео на кауч и погледо Јохану. Моју жену. Није више била тако млада, нема шта. Већ старија и изнуренија, због мене, углавном. Зато што је одгајала моју децу и прала мој веш и кувала за мене, све то уз пуно радно време на послу. Кад сам видео како Јохана изгледа тужно и истрошено, стала ми је кнедла у грлу. И чим ме је др Ван дер Јагт питала шта имам да кажем, цела прича је покуљала из мене.

Моро сам да признам свој злочин. Осећо сам се ко да ћу експлодирати ако не кажем.

Што значи нешто. Што значи, кад кренеш тим путем, да је истина истинита. Истина изађе на видело.

До тог тренутка, нисам био тако сигуран.

Кад је истекло наших педесет минута, др Ван дер Јагт нас је испратила на задња врата. Ко и обично, нисам могао да не зракнем да ли нас је неко видео.

А и шта смо се ког ђавола шуњали? Чега смо се стидели? Били смо само двоје људи у невољи и љубави, ишли смо до свог *нисана* да покупимо децу из школе. Тамо на Алпима, кад су нашли оног праисторијског човека у тундри и ископали га, оног што су га назвали Оци, видели су да је осим кожних ципела испуњених травом и капе од медвеђе коже носио и дрвену кутијицу у којој се налазила једна жишка жара. То смо и Јохана и ја радили, одласцима на брачну терапију. Преживљавали смо ледено доба, наоружани стрелама и луковима. Имали смо ране из претходних окршаја. Све што смо имали у случају болести било је неко лековито биље. Ја имам врх кремене стреле у левом рамену. Ух! Али имали смо ту кутију са жаром и да смо само успели да је негде донесемо – откуд знам где, у пећину или у боров шумарак – могли смо да искористимо тај жар да поново запалимо ватру своје љубави. Врло често, док сам седео каменог лица на каучу др Ван дер Јагт, размишљао сам о Оцију, самом самцатом тамо, кад је погинуо. Убијен, изгледа. Нашли су му рупу у лобањи. Човек мора да схвати да није све тако лоше данас, ко што би могао помислити. Људи су далеко мање насилни него у праисторијско доба, статистички гледано. Да смо живели кад и Оци, морали бисмо

да се пазимо на сваком кораку. А под тим условима, кога би другог желео поред себе ако не Јохану, и њена широка рамена, јаке ноге и некад плодну материцу? Она носи наш жар све време, већ годинама, упркос свим мојим покушајима да га угасим.

Код аута, кô у инат, даљински кључ је баш тад нашô да не ради. Притискô сам га и притискô. Јохана је стајала на шљунчаном прилазу, изгледала је ситно за своју величину и плакала. „Мрзим те! Мрзим те!“ Гледô сам своју жену како плаче кô из неке даљине. Била је то иста она жена која ме је, кад смо покушавали да направимо Лукаса, назвала и рекла, кô Том Круз у *Тоџијану*: „Треба ми семе!“ Летео бих кући с посла, свукô прслук и узицу коју сам носио као кравату док сам трчô у спаваћу собу, понекад остô у каубојским чизмама (иако то некако није било у реду, па сам гледô да то не радим), а тамо ме је чекала Јохана, у кревету, на леђима, раширених ногу и руку у знак добродошлице, зајапурених образа; и онда бих скочио и пао, и падао, такав сам осећај имô, заувек, у њу, док смо обоје нестајали у слатком, свечаном задатку прављења детета.

Ето што сам овде у жбуњу. Јохана ме је избацила. Сад живим у центру, близу позоришне четврти, изнајмљујем двособан стан у прецењеним зградама које су направиле пре кризе, а сад не могу да напуне.

Рекô бих да сам сад на шездесет стопа од куће. Можда педесет девет. Мислим да ћу прићи.

Педесет осам.

Педесет седам.

Шта сад кажеш, шерифе?

Стојим поред једног рефлектора и сетим се да се забрана приласка не изражава у стопама. Већ у *јаргума*. Треба да будем педесет јарди даље од куће!

Бога му.

Али не мрдам. Ево зашто. Ако треба да будем педесет јарди даље, то значи да већ недељама кршим налог о забрани приласка.

Већ сам крив.

Е, онда могу и још мало прићи.

На улазну веранду, на пример.

Кô што сам и мислио – врата су отворена. Мајку му, Јохана! Помишљам. Само ти остављај широм отворена врата да може да упадне било ко без икаквих проблема, што да не?

На тренутак, све је кô пре. Љут сам кô рис и стојим у рођеној кући. Обузима ме слатка потреба да оправдам сам себе. Знам ја ко је овде негативац. Јохана. Да ми је да је нађем и да се продерем: „Оставила си отворена врата! *Ойеџи*.“ Али сад не могу јер, технички, провалио сам у кућу.

Онда ме запахне мирис. Не Де Ружмонових. Делом вечере – јагњећи котлети плус вино за кување. Лепо. Делом и мирис шампона јер се Мег управо окупала горе на спрату. Влажан, топао, миришљав ваздух допире низ степенице. Осећам га на образима. Осећам и мирис Чупка, који је престар да дође и да се јави газди, што ми не смета под овим околностима. Сви ти мириси одједном, то значи да је то *наш* мирис. Дијевих! Коначно живимо овде довољно дуго да заменимо старачки мирис Де Ружмонових својим мирисом. Једноставно ми није било јасно раније. Требало је да ме избаце из

куће да бих могò да дођем и намиришем овај мирис, који би ми, мислим, чак и да сам неки клинац с натприродним чулом мириса, могò да мирише само лепо.

Горе на спрату Мег истрчава из своје собе. „Лукасе!“, виче. „Шта си радио с мојим пуњачем?“

„Нисам ништа“, одговара он. (И он је горе у својој соби.)

„Узео си га!“

„Нисам!“

„Јеси, узео си га!“

„Мама!“ дере се Мег и стаје на врх степеништа, одакле ме види. Или можда не. Треба да носи наочаре. Буљи доле где ја стојим у сенци и виче: „Мама! Реци Лукасу да ми врати мој пуњач!“

Чујем нешто и окрећем се. А оно Јохана. Кад ме угледала, прави чудан покрет. Одскочила је уназад. Пребледела је и каже: „Децо! Не силазите доле!“

Еј, шџа џи је, мислим се. То сам ја.

Јохана притишће дугме за брзо бирање на телефону и даље узмиче.

„Немој тако“, кажем. „Дај, шта ти је, Јо-Јо.“

Наставља да зове полицију. Прилазим јој с пруженом руком. Нећу да јој отмам телефон. Само хоћу да прекине везу и идем. Али одједном држим телефон у руци, Јохана вришти, а нешто ме, не знам одакле, заскаче с леђа и обара на под.

Брајс. Мој син.

Није на часу трубе. Можда је одустò. Ја све последњи сазнам.

Брајс држи конопац или неки кабел, и јак је кò бик. Увек се видело да је повукò на Јоханину страну.

Јако ми је забио колено у леђа, покушава да ме веже кò свињче оним каблом.

„Средио сам га, мама!“, виче.

Покушавам да нешто кажем. Али син ми је набио фацу у тепих. „Брајс, пуштај ме“, кажем. „Ја сам, ћале. Ћалета си оборио, Брајс? Еј? Сад се више не зезам.“

Покушавам један стари рвачки захват из Мичигена, маказице. Ради кò сат. Бацам Брајса са себе, на леђа. Покушава да се извуче, али пребрз сам за њега.

„Шта је сад?“, кажем. „Ко је сад фаца, Брајс? А? Ко је фаца?“

И тад примећујем Мег, горе на степеницама. Скамењена је горе све време. Али кад сам је погледò, хвата штрафту. Боји ме се.

Кад то видим, више ми се не туче. *Меј? Шећеру? Неће џи џаџа нишџа.*

Али нема је.

„Добро“, кажем. „Сад одо’.“

Окрећем се и излазим напоље. Гледам у небо. Нема звезда. Дижем руке увис и чекам.

Кад ме је довео у станицу, позорник ми је скинò лисице и окренò ме према шерифу, који ми је рекò да испразним џепове: новчаник, мобилни, ситниш, флашица енергетског пића и реклама за сајт Ешли Медисон исцепана из неког часописа.²⁹ Натерò ме да ставим све то у кесу са затварачем и да потпишем формулар који гарантује за садржај.

---

²⁹ AshleyMadison.com – сајт за налажење љубавника намењен особама које су већ у вези с неким. (Прим. ѡрев.)

Било је прекасно да зовем свог адвоката, па сам назвô Пикскила на мобилни и оставио му поруку на говорној пошти. Питô сам је л' се то рачуна кô позив. Рачунало се.

Одвели су ме низ ходник у собу за испитивање. После неких пола сата, неки тип ког нисам виђô пре, детектив, улази и седа.

„Колико си попио вечерас?“, пита ме.

„Неколико.“

„Шанкер у *Ле Гронжу* каже да си дошао око поднева и остао све време док је био попуст на пиће.“

„Јесам, нећу да вас лажем.“

Детектив се заваљује у столицу.

„Такве као ти стално имамо овде“, каже. „Види, знам како ти је. И ја сам разведен. Мислиш да ја не би волео да га увалим својој бившој понекад? Али знаш шта? Она је мајка моје деце. Да л' ти то звучи труло? Мени не. Мораш да се постараш да она буде срећна, свиђало ти се то или не. Јер твоја деца ће живети с њом, а они су ти који ће платити цех.“

„То су и моја деца“, кажем. Глас ми чудно звучи.

„Разумем те.“

После тога, излази напоље. Гледам по просторији, да нема двоструко огледало као у серији *Рег и закон*, а кад видим да нема, сагињем главу и плачем. Кад сам био дете, замишљô сам како ме хапсе и како се понашам кô да ме боли брига. Ништа не би чули од мене. Прави отпадник. Е па, сад ме *јесу* ухапсили, и само сам обичан тип са седом чекињастом брадом, а нос ми још мало крвари јер ми га је Брајс набио у тепих.

Нешто су открили о љубави. Научно. Спровели су истраживања да открију зашто парови остају заједно. Знате што? Не зато што се слажу. Није зато што имају паре, децу или сличан поглед на живот. Већ зато што обраћају пажњу једно на друго. Чине љубазне ситнице једно другом. За доручком, додаш пекmez. Или кад идеш у Њујорк, држиш се за руке на секунд у смрдљивом лифту у подземној. Питаш „Какав ти је био дан?“ И правиш се да ти је стало. Те ствари заправо пале.

Звучи лако, је л' да? Само што већина не може то да истера. Поред тога што траже негативца у свакој расправи, парови раде и нешто што се зове протестна полка. То је плес у којем један партнер тражи потврду о односу и прилази другом, али пошто та особа то обично ради тако што се жали или љути, њен партнер жели да побегне главом без обзира и онда се повлачи. Већини је тај компликовани маневар једноставнији него да питају: „Како су ти данас синуси, душо? Још запушени? Жао ми је. Сад ћу ти донети слани раствор.“

Док размишљам о свему томе, детектив поново улази и каже: „Добро је, пали.“

Хоће да каже да сам слободан. Не расправљам се. Пратим га низ ходник и до пријемног. Очекујем да видим Пикскила, кога и видим. Ћаска с наредником за шалтером, изговара веселе псовке. Нико не уме да каже „јебем ти матер“ радосније од саветника Пикскила. Ништа ме то не изненађује. Али ме изненађује што, метар или два иза Пикскила, стоји моја жена.

„Јохана неће подносити тужбу“, говори ми Пикскил, кад је пришао. „Законски, то срање ништа не значи јер забрану приласка прописује држава. Али полиција те неће

тужити ни за шта што жена неће подржати. Да ти кажем, ипак, ово ти неће бити плус код судије. Оно можда нећемо моћи да опозовемо.“

„Никад више?“, кажем. „Али сад сам јој ближе од педесет јарди.“

„Јеси, али у полицијској станици.“

„Могу ли да попричам с њом?“

„Хоћеш да попричаш с њом? Мислим да то сад није најпааметније.“

Али већ корачам пријемним одељењем.

Јохана стоји поред врата, погнуте главе.

Не знам кад ћу је опет видети, па је добро одмеравам.

Гледам је, али ништа не осећам.

Не знам више ни да л' је лепа.

Вероватно јесте. На разним дешавањима, други људи, мушкарци, у сваком случају, увек говоре: „Делујеш ми познато. Да ниси била чирлидерсица у Даласу?“

Гледам. И даље гледам. Најзад, погледи нам се укрштају.

„Хоћу опет да будем део породице“, кажем.

Тешко је прочитати њен израз лица. Али имам осећај да Јоханино млађе лице лежи под овим новим, старијим лицем, и да је старо лице као маска. Хоћу да избије њено млађе лице, не само зато што је то лице у које сам се заљубио, већ и зато што је то лице које ме је волело. Сећам се како би се умаласало сваки пут кад уђем у собу.

Нема више таласања. Сад је више као бундева за Ноћ вештица, али с угашеном свећом.

И онда ми је све сасула. „Дуго сам покушавала, Чарли. Да те усрећим. Мислила сам да ћеш бити срећнији ако будем више зарађивала. Или ако купимо већу кућу. Или ако те једноставно оставим на миру да пијеш све време. Али ништа од тога те није усрећило, Чарли. А није усрећило ни мене. Откад си се одселио, тужна сам. Плачем сваку ноћ. Али сад кад знам шта је истина, могу да почнем да се носим с њом.“

„Не постоји само ова истина“, кажем ја. Звучи нејасније него што желим, па ширим руке – кô да грлим цео свет – али све испада још нејасније.

Покушавам поново. „Ја не желим да будем овакав какав сам“, кажем. „Хоћу да будем бољи човек.“ Искрено то мислим. Али, као и све искрености, и ова је мало отрцана. Такође, пошто сам мало заборавио како се буде искрен, и даље имам осећај да лажем.

Није баш убедљиво.

„Касно је“, каже Јохана. „Уморна сам. Идем кући.“

„Нашој кући“, кажем. Али већ је на пола пута до кола.

Не знам где ходам. Само онако тумарам. Немам неку жељу да се вратим у стан.

Кад смо ја и Јохана купили кућу, отишли смо да упознамо старе власнике, и знате шта ми је мотори урадио? Ишли смо да видимо котларницу – хтео је да ми објасни како да одржавам котао – а он се полако вукô. Онда се на секунд окренô, погледô ме мотори ћелавац и рекô: „Само чекај.“

Кичма му је била слаба кô бабин зуб. Могô је само да се мили полако. И да га не би било стид што је ближи смрти од мене, завукô ми је мрачним подсећањем да ћу једног дана завршити исто кô и он, да ћу се вући по кући кô инвалид.

Док ми је господин Де Ружмон на памети, одједном схватам у чему је мој проблем. Зашто се понашам тако сулудо.

Смрт. Она је негативац.

Еј, Јохана. Нашо сам негативца! Смрт.

Настављам да ходам, размишљам о томе. Губим представу о времену.

Кад најзад дигнем поглед, бог ме убио ако опет нисам испред своје куће! С друге стране улице, на легалној територији, ал' опет. Ноге су ме по навици довеле догде, кô старо кљусе.

Опет вадим телефон. Можда је Мег одиграла реч док сам био у затвору.

Нисам те среће.

Кад нова реч стигне на *слајање речи с ѓријаџељима*, то је диван призор. Слова се појаве ниоткуда, кô дашак звездане прашине. Могу бити било где, радити било шта, али кад ми њена следећа реч долети кроз ноћ и поскочи и заигра на телефону, знаћу да Мег размишља о мени, макар и ако покушава да ме победи.

Кад смо Јохана и ја први пут завршили у кревету, мало ме је било страх. Нисам ситан човек, али да легнем преко Јохане? Мало је било кô у *Гуливеровим ѓуџовањима*. Кô да је Јохана заспала, а ја се попео на њу да осмотрим призор. Предиван поглед! Таласаста брда! Плодне њиве! Али ја сам био сам, није било целог града Лилипутанаца да бацају конопце да је оборе и вежу. Али било је чудно. Те прве ноћи с Јоханом, и све више из ноћи у ноћ, кô да се она смањивала у кревету, или кô да сам ја растô, док се нисмо изједначили по величини. И мало по мало, то изједначавање пренело се и на дан. Још су се окретали за нама. Али кô да су нас људи једноставно гледали кô једно створење, а не кô две неприлагођене особе упрегнуте заједно у струку. *Нас*. Заједно. Онда нисмо бежали једно од другог, нисмо се јурили. Само смо тражили једно друго, и сваки пут кад би једно кренуло да тражи, друго је било ту, чекало да буде нађено.

Налазили смо се тако дуго пре него што смо изгубили једно друго. *Ево ме!* Говорили смо, у дубини душе. *Дођи да ме нађеш*. Лако кô закитити дугу.

(С енџлеској ѓревео **Иџор Цвијановић**)